

وزارت جهاد کشاورزی

روش‌های تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین مبتنی بر بدهی در بازار پول و سرمایه ایران - بخش کشاورزی

تهیه کنندگان :

دکتر مهدی کاظم نژاد، لیلا عزیزی، کریم احمدی

سال چاپ : ۱۳۹۸

سرشناسه

: کاظم‌نژاد، مهدی

عنوان و نام پدیدآور

: روش‌های تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین مبتنی بر بدهی در بازار پول و سرمایه ایران -
بخش کشاورزی / تهیه‌کنندگان مهدی کاظم‌نژاد، لیلا عزیزی، کریم احمدی.

مشخصات نشر

: تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی، مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری

: ۴۷ص: جدول، نمودار؛ ۲۲×۲۹ س.م.

شابک

: ۵۰۰۰۰ ریال ۳-۹۲-۴۶۷۰۹۲-۹۷۸-۹۶۴

وضعیت فهرست‌نویسی

: فیپا

یادداشت

: کتابنامه

موضوع

: کشاورزی -- ایران -- امور مالی

موضوع

: Agriculture -- Iran -- Finance

موضوع

: کشاورزی -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی

موضوع

: Agriculture-- Economic aspects -- Iran

موضوع

: سرمایه‌گذاری -- ایران

موضوع

: Investments -- Iran

موضوع

: بازار پول -- ایران

موضوع

: Money market -- Iran

شناسه افزوده

: عزیزی، لیلا، ۱۳۵۴-

شناسه افزوده

: احمدی، کریم، ۱۳۵۰-

شناسه افزوده

: ایران. وزارت جهاد کشاورزی. مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات

رده‌بندی کنگره

: HD ۱۴۳۷

رده‌بندی دیویی

: ۳۳۲/۳۱۰۶۸

شماره کتابشناسی ملی

: ۶۰۲۵۹۳۹

عنوان: روش‌های تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین مبتنی بر بدهی در بازار پول و سرمایه ایران - بخش کشاورزی

ویراستار: کریم احمدی

طراح جلد: شهریار محمدنیا افروزی

ناشر: وزارت جهاد کشاورزی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: لاله یاسان تهران

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

بها: ۵۰۰۰۰ ریال

سال چاپ: ۱۳۹۸

نوبت چاپ: اول

تهران: تقاطع خیابان ولیعصر(عج) و خیابان طالقانی، وزارت جهاد کشاورزی، طبقه دوم

تلفن: ۸۸۹۴۷۱۲۴ - ۶۴۵۸۲۳۰۲ - دورنگار: ۶۴۵۸۲۲۸۳

نشانی الکترونیکی: info@maj.ir نشانی سایت: amar.maj.ir

شابک: ۳-۹۲-۴۶۷-۰۹۲-۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 467 - 092 - 3

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
۱	خلاصه
۵	مقدمه
۶	بررسی سابقه‌ی انتشار اسناد خزانه و اوراق قرضه
۹	اسناد خزانه اسلامی
۱۰	نماد اوراق خزانه
۱۰	ویژگی اسناد خزانه
۱۰	هدف از انتشار اسناد خزانه اسلامی
۱۱	تفاوت اسناد خزانه اسلامی با سایر اوراق بهادار
۱۱	مزایای انتشار اسناد خزانه اسلامی
۱۲	فرآیند پرداخت و معیاری اسناد خزانه اسلامی در سررسید
۱۲	فرآیند انتشار و فرس اسناد خزانه اسلامی
۱۲	طریقه دریافت اسناد خزانه اسلامی از دولت
۱۳	خرید و فروش و معاملات
۱۳	قیمت فروش اسناد خزانه اسلامی
۱۴	تعیین قیمت اسناد خزانه در بازار
۱۵	بازده حاصل از خرید و نگهداری اسناد خزانه اسلامی
۱۵	نمودار سازوکار انتشار اسناد خزانه اسلامی
۱۶	دستورالعمل پذیرش و عرضه اسناد خزانه اسلامی در بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس ایران
۱۸	اوراق بهادار اسلامی (صکوک)
۱۸	مزایای استفاده از ابزارهای مالی اسلامی (صکوک)
۱۸	انواع اوراق مالی اسلامی (صکوک)
۲۰	ارکان انتشار اوراق مالی اسلامی (صکوک)
۲۲	انواع ریسک اوراق بهادار مالی اسلامی (صکوک)
۲۲	نحوه معامله صکوک
۲۲	انتشار اوراق در بخش کشاورزی
۲۲	الف: اوراق سلف موازی
۲۳	ویژگی‌ها و مزایای اوراق سلف موازی استاندارد
۲۵	ب: اوراق مرابحه
۲۵	انواع اوراق مرابحه
۲۸	ارکان انتشار اوراق مرابحه
۲۸	رویه اجرایی انتشار اوراق مرابحه
۲۹	بازار ثانویه اوراق مرابحه
۲۹	مزایای اوراق مرابحه

اقدامات انجام شده در بخش کشاورزی طی سال های ۹۵ الی ۹۷

۳۰	اوراق منتشرشده در سال ۹۵
۳۰	۱- ارکان اوراق سلف موازی استاندارد گندم
۳۴	۲- اوراق مرابحه برای محصولات استراتژیک (گندم، جو و ذرت)
۳۶	چالش ها و مشکلات
۳۹	اوراق منتشرشده در سال ۹۶
۳۹	اوراق منتشرشده در سال ۹۷
۴۰	چالش ها
۴۱	پیشنهادات
۴۱	ماخذ

سرمایه، از جمله مهم‌ترین و اصلی‌ترین نهاده‌های مؤثر در رشد و توسعه اقتصاد کشورها به شمار می‌رود و سرچشمه رشد اقتصادی، ارتقای بهره‌وری و در نهایت توسعه اقتصادی تلقی می‌شود. در سازوکارهای مرتبط با سیستم تأمین مالی، پس از انتخاب روش و منابع تأمین مالی، انتخاب ابزارهای تأمین مالی مناسب ضروری است. به طوری که ابزار تأمین مالی به هرگونه استقراض، مانند اوراق قرضه، گواهی سپرده، اوراق تجاری و اسنادی که نشان‌دهنده مقدار استقراض باشد اطلاق می‌شود. ابزار تأمین مالی شامل دو دسته ابزارهای مالی و اعتباری می‌باشند. که در بازار پول و سرمایه قابل انتخاب هستند و این بازارها شامل ابزارهای سرمایه و بدهی می‌باشند.

ابزارهای نوین مبتنی بر بدهی در بازار پول، بازاری برای دادوستد پول و دارایی‌های دیگر مالی جانشین نزدیک پول که سررسید کمتر از یک سال دارند که شامل وام، تسهیلات صندوق توسعه ملی، اوراق خزانه اسلامی و گواهی سپرده سرمایه‌گذاری هستند.

ابزارهای نوین مبتنی بر بدهی در بازار سرمایه، بازاری برای دادوستد ابزارها با درآمد ثابت (اوراق قرضه) در نظر گرفته می‌شود که شامل اوراق قرضه، صکوک (اوراق بهادار اسلامی) است و بر اساس ماهیت مرحله انتشار دارای دو بازار اولیه و بازار ثانویه بوده که در بازار اولیه تشکیل سرمایه صورت می‌گیرد و اوراق بهادار برای نخستین بار در این بازار عرضه و مبادله می‌شود و بازار ثانویه نیز مکانی برای فروش اوراق بهادار خریداری‌شده در صورت نیاز است.

طراحی و معرفی ابزارهای نوین مالی فرآیندی است که باعث شده صنایع و واحدهای بزرگ تولیدی بتوانند سرمایه در گردش خود را از طریق بازار سرمایه تأمین کنند. در این گزارش تلاش شده با نگاهی به اوراق اسناد خزانه اسلامی مبتنی بر بازار پول و اوراق بهادار اسلامی (صکوک) مبتنی بر بازار سرمایه، تصویری از مکانیسم استفاده از ابزار، در کشور ارائه گردد.

اسناد خزانه اسلامی اوراق بهادار بانامی است که دولت به منظور بضایه بدهی‌های خود بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با قیمت اسمی و سررسید معین به طلبکاران غیردولتی واگذار می‌کند. اسناد خزانه مرسوم در دنیا توسط دولت به رقمی کمتر از قیمت اسمی به خریداران فروخته شده و از منابع مالی حاصل از فروش، بدهی‌های دولت پرداخت می‌شود. در ایران این اسناد به وسیله خزانه‌داری کل وزارت امور اقتصاد و دارایی منتشر می‌شود و بانک مرکزی تضمین می‌کند که در صورت عدم پرداخت بدهی از طرف دولت، بانک مرکزی بدهی را پرداخت خواهد کرد. این اسناد به اوراق اخزا یا سخا معروف هستند. نماد این اوراق همراه با عددی بیان می‌شود که نشانگر سررسید آن است. این اوراق در بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس ایران به فروش می‌رسد. اوراق خزانه اسلامی کمتر از یک سال سررسید داشته و نرخ سود پرداختی و ریسک نکول ندارد. قرار گرفتن اوراق مزبور در اولویت تعهدات دولت می‌باشد به طوری که اولویتی هم‌ردیف حقوق و مزایای کارکنان دولت بوده و به عنوان بدهی ممتاز دولت در نظر گرفته می‌شود و معاف از مالیات بوده و قابلیت نقد شوندگی بالایی دارد.